

Statusrapport 2015-2016. Premiss: Kultur. Regional plan for Kultur 2015-2025.

Tiltak med 1. prioritet.

5.1 Endringer i busetnad og infrastruktur

1. Innsatsområde arkitektur: Urbanisering, stadutvikling, bygninger og landskap

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnærer	Tid	Status
B Styrke regionalt samarbeid og kompetansebygging innan stadutforming og arkitektur	HFK/ Kultur- og idrettsavd, Regionalavd	UiB, BAS, KHiB, kommunane, Bergen arkitektforening, NLA, Hordaland kunstsenter, Husbanken, byggenæringa	2015-2018	Pågåande. Tilskot til prosjekt i samarbeid mellom BK og KHiB til Expo-Edinburgh.
E Utarbeide regional plan for landskap, grønstruktur og friluftsområde i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavd, Regionalavd	Friluftsråda og FNF Dette er vedtatt i regional planstrategi for Hordaland 2012-2016	2015-2018	Regional plan for areal, natur og kulturminnerressursar er i planstrategien for 2016-2020.
F Utvikle offentlege byggeprosjekt som førebilete for god arkitektur	Staten, HFK, kommunane	Offentlege byggherrar, kommunane	2015-2018	Døme: Bybanen og kunstprogrammet, nytt formidlingsbygg Gamle Bergen gjennom arkitektkonkurranse, nye vidaregåande skular, Sentralbadet, idrettsanlegg.
G Styrke satsing på kunst i landskap og utvide ordninga for Kunst i offentleg rom	HFK/Kultur- og idrettsavd, Regionalavd, Samferdselsavd	Kommunane, KORO, Hordaland kunstsenter, Kulturdep, Samferdselsdep, Statens Vegvesen – Region Vest, Fylkesmannen i Hordaland	2015-2018	Pågåande. Satsinga er avhengig av gode retningslinjer frå forvaltinga og engasjement frå kulturaktørane.
K Planlegge og gjennomføre Friluftslivets år 2015	HFK/Kultur- og Idrettsavdelinga, Opplæringsavd	HFK/Regionalavd, Fylkesmannen, kommunane, friluftsråda, frivillige organisasjonar	2015	Tiltaket er gjennomført. Arrangement i dei fleste kommunane. Styrka oppslutnad om friluftsliv

2. innsatsområde: Arenautvikling - infrastruktur

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
C. Legge til rette for trygge gang- og sykkelveggar frå heim til skule, arbeid og fritidsaktivitetar	Kommunar, HFK, Statens Vegvesen, Samferdselsavd	HFK/Kultur- og idrettsavd, Opplæringsavd, Økonomiavd, kommunane	2015-2018	Har fokus på sykkelveggar og tilrettelegging som ein viktig rådgivingsfunksjon i kommuneplanar på høyring. HFK gir tilskot til sykkelprosjekt, til dømes «alle barn sykklar».
E. Oppgradere eksisterande kulturbygg i lokalsamfunnet	Kommunane, HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Lag og organisasjonar	2015-2018	Sjå tiltak 29 A, sjå tiltak 17B. Ordninga Lokale/regionale kulturhusbyggmidlar er også innretta mot slik oppgradering.
F. Delta i nasjonale prosjekt med tilrettelegging av friluftsliv og kulturminne	HFK/Kultur- og idrettsavd	Kommunane, Gjensidigestiftinga, lag og organisasjonar, fylkeskommunane, Miljødirektoratet, Den norske kyrkja, Riksantikvaren	2015-2018	Fleire pågåande prosjekt som Kystpilegrimsleia og turskiltprosjektet.

5.2 Formidling og deltaking

3. Innsatsområde: demokrati og kulturkritikk

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Bidra til å utvikle og støtte arenaer, miljø som fremjar kritisk tenking	HFK/ Kultur- og idrettsavdelinga,	FoU-miljøa, biblioteka, Litteraturhuset, Studentersamfunnet, media og relevante kunst- og kulturinstitusjonar, UiB, BAS, KHiB, media, Galleri 3.14, Hordaland Kunstsenter, HFK/Opplæringsavd Merknad: Ei prioritering er å fremje arkitekturkritikk, kunstkritikk og filmkritikk	2015-2018	Pågåande, sjå tiltak 30 A og B: kurs i arrangørkompetanse, turnear. Årlig driftsstøtte til ulike institusjonar som nettopp skal fremje kritisk tenking. Eit døme er BIFF. Kritisk tenking blir prioritert i retningslinene i tilskotsordningar.
B. Utvikle samarbeid mellom kulturlivet, FoU og Media City Bergen	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Opplæringsavdelinga, Regionalavdelinga	FoU-miljøa, kulturlivet, Media City Bergen	2015-2018	Det er ikkje arbeidd systematisk med dette tiltaket

4. Innsatsområde: Digital allmenning

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Ta i bruk og utvikle digitale løysingar til involvering og deltaking i kulturlivet	HFK/ Kultur- og idrettsavdelinga, kommunar, institusjonar, organisasjonar	Kommunar, frivillige organisasjonar, kulturlivet, UiB, musea, bibliotek, arkiv, Kulturrådet, fylkeskommunane på Vestlandet, friluftsråd, Miljødirektorat, Kulturdepartementet m.fl	2015-2018	Innført nytt digitalt søknads-system i HFK. Kulturinstitusjonar har utvikla fleire digitale tilbod, Fylkesarkivet formidlar historiske arkiv gjennom den nasjonale søketenesta akivportalen.no. Utvikling av nettstader til bibliotek i 24 kommunar og pågåande arbeid med nettsider tilpassa mobile plattformer. Her må ein jobbe målretta og samhandle/samordne.

5. Innsatsområde: Inkludering

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Styrke mangfaldet i aktivitet og deltaking for grupper som treng særskild tilrettelegging	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Mange andre aktører kan vere ansvarlege for dette tiltaket	Kommunar, relevante representative organ, Den norske kyrkja og andre trussamfunn, kulturinstitusjonar, frivillige organisasjonar	2015-2018	Pågåande. Retningslinjer i tilskotsordningar er retta inn mot dette tiltaket. Driftstilskot til Fargespill er styrka i budsjettet for 2016. Musikk for døve – prosjekt som har fått 1 mill. kr fra KUP-ordninga i regi av Bergen Assembly. Initiere og leie prosjekt for innvandrarar og flyktningar i biblioteka.
B.Tilrettelegge informasjon for ulike brukargrupper	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Organisasjonsavdelinga Merknad: Mange andre aktører kan vere ansvarlege for dette tiltaket	Kommunar, relevante representative organ, frivillige organisasjonar, kulturlivet	2015-2018	Pågåande. Bevaringsprogram for arkeologiske kulturminne (BARK) har skilt som eit viktig verkemiddel for informasjon. Handlingsplan for likeverd, inkludering og likestilling i HFK. Samarbeid mellom Kulturavd og rådet for menneske med nedsett funksjonsevne. Informasjon om tilbud i bibliotek blir gitt på fleire språk.

6. Innsatsområde: Nynorsk kulturstrategi

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Utvikle pilotprosjekt for nynorsk formidling i grunn- og vidaregåande skule	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, Opplæringsavdelinga	Nynorsk kultursentrum, profilerte nynorskbrukarar, forfattarar, unge nynorskbrukarar (ressursgruppe), biblioteka	2015-2016	Fylkesbiblioteka i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane samarbeider om eit leseformidlingsprosjekt, som vert sett i gang i 2017. Sjå handlingsprogram for 2017.
B. Auke andelen av nynorskproduksjonar i kunst- og kulturformidlinga i skulen	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, kulturinstitusjonane	2015-2018	Det er også eit mål/ei føring formulert i tildelingsbrev frå KUD. Kontinuerleg prosess/satsing.
C. Styrke Hordaland Teater som kunstinstusjon og nynorskarena	HFK/Kultur- og idrettsavd	Kulturdepartementet Merknad: Må sjåast i samanheng med innsatsområde 2A. Arenautvikling	2015-2018	Pågåande. Auke i løyvingar knytt til etablering i sentrum. Sjå handlingsprogram for 2017 og budsjett for 2017.

5.3 Verdiskaping

7. Innsatsområde: Frivilligheit

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Utvikle møteplassar og samarbeidsmodellar der frivillige organisasjonar kan auke kompetansen, utvikle nettverk og samarbeide med offentleg sektor	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, kommunane	Kommunane/Frivilligsentralar, frivillige organisasjonar, amatørkulturråd, musea	2015-2018	Pågåande, med mange døme: Tilskotsordning til sogelag/historielag. Kulturelt utviklingsprogram har satsing på utvikling av samarbeidsmodellar Prosjektet Kulturminnekompetanse i kommunane har arrangement/metode som inkluderer frivillige. Turskiltprosjektet.
B. Prøve ut modellar med auka profesjonell tilrettelegging av frivillig arbeid innan kultur og idrettsfeltet	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, HiB, UiB, frivillige organisasjonar, Helse Bergen, musea	2015-2018	Det fins fleire døme på gode modellar. Meir satsing på feltet vert å kome attende til seinare.

8. Innsatsområde: Kulturbasert næringsutvikling/kulturnæringar

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
B.Samordne næringspolitiske og kulturpolitiske verkemiddel og støtteordningar	HFK/ Kultur- og idrettsavdelinga, Regionalavdelinga	Innovasjon Norge, Business Region Bergen, regionale næringsråd Merknad: Tiltaket krev systematisk dialog mellom næringspolitiske og kulturpolitiske aktørar	2015	Møte med Regionalavd for å diskutere søknader KUP. Tiltaket er i gang, men er ikkje gjennomført systematisk. Ein ser forbetring med søknadssystemet i ephorte. For god måloppnåing må ein konkretisere korleis ein skal arbeide med tiltaket. Gjennomføringsperiode må utvidast til 2017.
D.Støtte produksjons- og formidlingsmiljø for film på Vestlandet	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Fylkeskommunane på Vestlandet, Vestnorsk filmsenter, Filmfondet FUZZ, Norsk filminstitutt	2015-2018	Den statlege incentiv-ordninga er etablert. En vestnorsk filmmelding er vedtatt i Vestlandsrådet i 2015. Dialog med aktørar om å styrke det regionale cinemateket. Ekstra KUP-prosjekt på BIFF.
E. Utarbeide retningsliner for fylkeskommunal støtte til festivalar og store kultur- og idrettsarrangement i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Regionalavdelinga	Kommunane, Næringsråd	2015-2016	Prosess er i gang, men tiltaket er ikkje systematisk gjennomført felles for alle fagfelte. Ein vil fremje politisk sak våren 2017
G. Styrke kulturminnevernet som grunnlag for verdiskaping	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Regionalavdelinga	Kommunane, privat sektor, reiselivet, musea	2015-2018	Alle kommunar i Hordaland er i gang med kulturminneplanar. Prosjektet Kystpilegrimsleia har til dømes fått fylkeskommunale midlar også for 2016. Ligg til grunn i vurdering av søknader for heile avdelinga. Pågåande.

5.4 Samordning og samhandling

9. Innsatsområde: Samhandling mellom forvaltningsnivåa

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Årlege drøftingsmøte om budsjett- og forvaltningsspørsmål mellom stat, fylkeskommune og aktuelle kommunar	HFK	Staten, kommunane	2015-2018	Det er ikkje etablert ein formalisert struktur. Det finst fleire ulike arenaer for slik dialog. På dialogkonferansane kan aktuelle saker løftast fram - møteplass mellom administrasjon og politikarar. Det har vore ulike møte med statleg forvaltning, td mellom Riksantikvar og fylkeskommune.
B.Utvikle tenelege plattformer for dialog, nettverk, samarbeid og kompetanse	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, frivillige lag og organisasjonar, kulturinstitusjonar, FoU-miljø	2015-2018	Seksjon for kunst og kulturformidling har etablert eit årleg dialogmøte, første gang vår 2016. Samhandling og Samordning er eit programområde innan KUP. Nokon av nettverksorganisasjonane fekk auke i driftstønad for 2016. Fylkesbiblioteket møter dei fem regionale biblioteksamarbeida to gonger i året og har årleg dialogmøte med alle biblioteka. Idrett har jamlege dialogmøte. Det kan vurderast om det er teneleg med eit felles dialogmøte for dei ulike fagfelte innan kulturavd. Kulturkonferansen er ein fagleg, årleg møteplass.
C.Fremje samordning av statlege, regionale og kommunale verkemiddel	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Regionalavdelinga	Kommunane, departement og direktorat	2015-2018	Gjennomgang og endring av dei regionale tilskotsordningane i 2015/2016 med nye retningslinjer/ordningar. Til dømes statleg medverknad i drift fartøyvern.

10. Innsatsområde: Samhandling mellom private og offentlege aktørar

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A. Vidareutvikle dialog mellom private og offentlege aktørar om samhandling og finansiering	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga	Private aktørar, frivillige lag, institusjonar, kommunar, kyrkjelege miljø, stiftingar, fond Merknad: Dette er statleg prioritert i inneverande Stortingsperiode	2015-2018	Samarbeid med private aktørar på privatarkivområdet. Til dømes arbeid med søknad til Gjensidige stiftinga i arbeidet med biblioteka som integreringsarena.. Innhaldet i Kulturkonferansen 2016 er retta inn mot problemstillinga knytt til styrking av eigeninntekter. Det regionale får ei særleg oppgåve i å ivareta/synleggjere interessane til dei einkilde aktørane.

11. Kulturregion Vestlandet

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A. Utvikle fellesprosjekt og kulturstrategi for Vestlandet	Vestlandsrådet, fylkeskommunane	Vestlandsrådet, fylkeskommune, aktørar frå kulturfeltet	2015-2018	Prosess rundt regionsreforma pågår. Nokre av fagfelta har hatt møte med andre regionar. Det pågår fellesprosjekt og det er planar for slike. Samarbeid om verdiskapingsprosjekt. Sjå handlingsprogram for 2017
B. Fremje regionalisering av statlege kulturmidlar	Vestlandsrådet, fylkeskommunane	Vestlandsrådet, fylkeskommunane, Hordalandsbenken på Stortinget, aktørar frå kultur- og idrettsfeltet Merknad: Døme er utviklingsmidlar til bibliotek, museum, arkiv og kulturminnevern, jf. Høyring i fylkesutvalet uttale (sak 174/13) til Kulturutredningen 2014	2015-2018	Vi gir svar på høyringar. Fleire innspel i prosessen med regionsreforma. St.meld nr. 22: legg opp til at dei statlege tilskotsordningane som Riksantikvaren disponerer skal regionaliserast.

12. Innsatsområde: Internasjonalisering

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnærar	Tid	Status
A.Fremje kultursamarbeid med utvalde regionar i Europa	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga	Kommunane, FoU-miljøa, kultur- og idrettsaktører, Vestlandfylka	2015-2018	Særleg Normandie og Skottland. Pågåande prosjekt med Normandie. Støtte til utstillingsprosjekt i Edinburgh i 2016. Støtte til Bymuseet i Bergen sitt samarbeid med Orknøyene.
B.Støtte internasjonalt samarbeid og utveksling av kulturaktører og kunstnarar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, FoU-miljø, kulturaktører, gjestekunstnarordningar Merknad: Tiltaket tek sikte på å støtte initiativ frå kulturlivet sjølv, uavhengig av samarbeidsregionar.	2015-2018	Etablerte ordningar knytt til gjestekunstnarar er ført vidare. Det er opna opp for støtte til internasjonalt arbeid i fleire støtteordningar innan det profesjonelle feltet.
C.Informere og rettleie om internasjonale program og støtteordningar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga, Vestnorsk Brüsselkontor, Kulturrådet	Kommunane, UiB	2015-2018	Kultur- og idrettsavd arbeider som bindeledd mellom Kulturrådet, andre statlege aktører med internasjonale støtteordningar og det regionale kulturliv.

13. Innsatsområde: Verkemiddel og støtteordningar

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnærar	Tid	Status
A.Evaluering av mottakarar og søkjarar til driftstilskot på basis av fylkeskommunale kriterium	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, tilskotsmottakarar	2015	Tiltaket er gjennomført.
B.Tilpassing og vurdering av fylkeskommunale tilskotsordningar i samsvar med målsettingar i Regional kulturplan 2015-2025	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kultur- og idrettslivet, kommunane	2015	Ordningane er gjennomgått og revidert. Tiltaket er gjennomført, gjeldande frå 2016.
C.Styrke og vidareutvikle kulturelt utviklingsprogram som kulturpolitisk verkemiddel	HFK	Kunst- og kulturaktører, kommunane, FoU-miljøet Merknad: Er sett i samanheng med innsatsområde 27 Kunstløft – det profesjonelle kunstfeltet	2015-2018	Ordninga er revidert og knytt tettare opp mot Kulturplanen. Idrett og friluftsliv er innlemma i ordninga. Ordninga er også styrka med 500 000 kr. til idrett og friluftsliv.

14. Innsatsområde: Kompetanse

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Evaluere forskings-samarbeid mellom kulturforvaltning, FoU-miljøa, kulturinstitusjonar og -organisasjonar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga	Universitet og høgskular, institusjonar og organisasjonar innan kultur og idrett	2015-2018	Dette er ikkje gjennomført så langt.
B.Dokumentere og formidle status for kulturfeltet i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga	Kommunane, FoU-miljøa, frivillige organisasjonar	2015-2018	Det er etablert ei gruppe på avdelinga som skal jobbe fram dokumentasjon og formidle status for kulturfeltet i Hordaland i samarbeid med regionalavd. Dette arbeidet vil pågå i 2017.
C.Stimulere til kompetanseutvikling innanfor offentlig kulturforvaltning og innan kultur-, idrett- og friluftslivsektoren	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kulturlivet, SIU, Helse Bergen, kommunane, FoU-miljøa, Hordaland idrettskrets og Olympiatoppen Vest Norge, avdeling Hordaland, Universitet og høgskulesektor	2015-2018	Dette er ei basisoppgåve for fylkeskommunen som regional utviklar. Konferansar i regi av Kulturavd, Campus-samarbeid med aktuelle aktører innan idrett, helse og utdanning - løyving på budsjettet for 2016. Kontinuerleg kurs- og konferanseverksemd i regi av Fylkesbiblioteket. Prioriterte satsingar innan KUP- og andre søknadsordningar.

5.5 Kulturminnevern og museum

15. Innsatsområde: Dokumentasjon

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Utarbeide retningslinjer, gjere tilgjengeleg og formidle dokumentasjon av kulturminne	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, Fylkesmannen, UiB, Riksantikvaren	2015-2018	Her er mange døme: Retningslinjer metallsøking, skog- og kraftselskap. Delta i NVEs arbeid med retningslinjer for dokumentasjon av teknisk-industriell kulturminne. Dette er pågåande arbeid, app bergkunst. Kart i vest - gjere tilgjengeleg registreringsdata som ikkje er i Askeladden. Krigsminneregistering i Askeladden, ferdig i 2016. SEFRAK-registeret digitalisert og gjort tilgjengeleg for kommunane hausten 2015. Tiltaket er ei kjerneoppgåve.
C.Fullføre lokale kulturminneregistreringar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, kommunane	Riksantikvaren	2015-2018	Lokale kulturminneplanar har ein del som går på lokale kulturminneregistrering. Riksantikvaren har ikkje prioritert ferdigstilling av SEFRAK. Kjerneoppgåve.

16. Innsatsområde: Museumsløft

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Styrke musea i høve drift og investeringar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Staten, kommunane, private	2015-2018	Nullvekst i HFK sitt budsjett for fra 2015 til 2016.
B.Vidareføre satsing på tematisk og regionale ansvarsmuseum og hovudtema i Regional plan for museum 2011-2015	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, musea, Norsk kulturråd, Kulturdepartementet	2015-2018	Fordeling av museumsplanar 2015 og 2016 er retta inn mot dette tiltaket.
D.Styrke bevaringstenestene og musea si samlingsforvaltning	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga,	Kommunane, musea	2015-2018	Museumsløft 2016 er retta inn mot tiltaket. Felles samlingsforvaltingsplan ferdig haust 2015.
E. Evaluering av museumsreforma i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, musea	2015-2016	Prosjektet er i gang. Skal vere ferdig i løpet av våren 2017.
F. Etablere faste samarbeidsordningar mellom musea og skulane	Musea, HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, opplæringsavdelinga, kommunane	Staten Merknad: Sjøast i samanheng med etablerte ordningar, som t.d. Den kulturelle skulesekken og ordinær undervisning	2015-2018	Musea har fått høve til å spele inn forslag til nye programområde i den kulturelle skulesekken hausten 2016.

17. Innsatsområde: Kulturminne som ressurs

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Utarbeide planar for skjøtsel og formidling av prioriterte kulturminne i alle kommunar	HFK/Kultur- og idrettsavd	Kommunane, dei regionale ansvarsmusea	2015-2018	Vidareføring av BARK-ordninga. Denne er styrka med medverknad frå stat. Munketreppene er eit døme.
B.Vidareutvikle kompetanse om vern gjennom bruk	HFK/Kultur- og idrettsavd	Kommunane, musea, næringaktørar Merknad: At kulturminne får ny bruk, inneber at ein tek vare på det særeigne og utviklar det med respekt. Kunnskap er ein føresetnad for godt kulturminnevern.	2016-2018	Kursverksemd i regi av KIK-prosjektet vert ført vidare hausten 2016. Deltaking på kurs i regi av Fylkesmannen.
C.Etablere støtteordning for drift av verna fartøy	HFK, kommunar, stat	Kulturminnevern og fartøyvernorganisasjonar	2015-2018	Tiltaket er gjennomført.

19. Innsatsområde: Verdsarv

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Etablere verdsarvråd for Bryggen	Klima- og miljødepartementet, Riksantikvaren, HFK, Bergen kommune	Museum Vest, Bymuseet i Bergen, eigarar, Bergen og Hordaland turlag Merknad: Gjennomføringsperiode har samanheng med innretning av statleg verdsarvpolitikk	2015-2018	Arbeid i gang.
B.Etablere verdsarvsenter på Bryggen	Klima- og miljødepartementet, HFK, Bergen kommune	Museum Vest, Bymuseet i Bergen, Stiftelsen Bryggen, Bryggen Private gårdeierforening	2015-2018	Prosess i gang. Resultat frå forprosjekt skal diskuterast og arbeidast vidare med i 2017.
C.Utvikle samarbeid mellom internasjonale og nasjonale forskingsmiljø og verdsarvsentra	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, UiB	Kommunane, FoU-miljø, musea	2015-2016	Nordisk verdsarvkonferanse i 2015 og deltaking på nordisk verdsarvkonferanse hausten 2016. Vestnorsk fjordlandskap fleire samarbeidsprosjekt med nasjonale og internasjonale aktørar. Pågåande.

20. Innsatsområde: Lokalt kulturminnevern og museum

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Utarbeide kommunedelplanar for kulturminnevern	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, kommunane	Musea, Riksantikvaren, frivillige lag og organisasjonar	2015-2018	Alle kommunar i Hordaland er i gang med kulturminneplan. Tiltaket vert avslutta i 2017.
B.Styrke ordninga med bygningsvern-konsulentar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, musea Merknad: Pågåande prosjekt	2015-2018	Ein arbeider med å finne framtidsette modell for organisering og finansiering.

21. Kulturminneforvaltning

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Prioritere oppdatering av kulturminnedatabasar og tilstandsregistrering av freda kulturminne	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Universitetsmuseet i Bergen	Riksantikvaren	2015-2018	Pågåande kjerneoppgåve. Oppgåva er styrka når det gjeld bygningsfeltet.
B.Etablere regional tilsynsordning for freda kulturminne og oppfølging av eigarar	HFK, musea, Universitetsmuseet i Bergen	Kommunane	2015-2018	Sjå tiltak A. Innhaldet i tiltak B fell inn under tiltak A.
C.Prioritere tidleg og god dialog med kommunar og planfremjarar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, planfremjarar	2015-2018	Dette ligg i nye statlege føringar og blir gjennomført i samsvar med desse.
D. Utvikling av nye metodar for arkeologisk registrering	HFK, Universitetsmuseet i Bergen	Kommunane, Riksantikvaren, Statens vegvesen, Norsk institutt for kulturminneforskning	2015-2018	Deltaking på internasjonal tverrfagleg konferanse om mellom anna korleis nye metodar vert nytta i andre land/resultat av bruk. CAA-konferansen 2016 vart arrangert i Bergen i 2016. Kjøp av feltmålingsutstyr i 2016 gjer større nøyaktigheit i innmålingar. Bruk av LiDAR-data.

22. Innsatsområde: Tradisjonsuttrykk

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A. Vidareføre satsinga på tradisjonsmusikk og -dans	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, musea, Ole Bull akademiet, UiB	Norsk Kulturskuleråd – Hordaland, organisasjonar, kommunar	2015-2018	Folkedans i Hordaland m/Ole Bull akademiet fekk 450 000 kr til eittårig KUP-prosjekt. Prosjektmidlar folkemusikk på 400 000 kr budsjettert 2016.
B. Vidareutvikle tradisjonelle handverk	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Musea, byggebransjen, BAS, KHiB, tekstilbransjen, Noregs husflidslag, Economuseé. Merknad: For å sikre levedyktig utøving av denne kunnskapen vil utviklingsperspektivet vere særskilt viktig	2017-2018	Hardanger fartøyvernssenter og Oselvarverkstaden er døme på verksemder som har kontinuerleg og profesjonelt fokus på tradisjonshandverk. Dette er institusjonar som får midlar over driftsbudsjettet.
C. Etablere bygningsvernssenter for etter- og vidareutdanning av handverkarar	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, Vestnorsk kulturakademi, musea	Kommunane, Kulturdepartementet, Klima- og miljødep, Kunnskapsdep	2015-2018	Prosjektmidlar (KUP) til Bygningsvernssenter v/ Vestnorsk kulturakademi Senteret er etablert i 2015 med fylkeskommunal medverknad.
D. Ivareta tekstilarven	HFK, musea, KHiB	Husflidslag, bransjen, Economuseé, Vestnorsk kulturakademi	2015-2018	Oleana er no economuseum.
E. Ivareta tradisjonsuttrykk i kystkulturen	Musea	Frivillige organisasjonar Merknad: Båtbygging og fartøyvern	2015-2018	Oselvarverkstaden og Hardanger fartøyvernssenter er døme på korleis kystkulturen vert teken vare på.
F. Styrke vidaregåande opplæring i tradisjonshandverk	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, Opplæringsavdelinga	Musea, bransjen	2015-2018	Oddasmio vart etablert som ei landsline VK2 med fylkeskommunal løyving.

5.6 Arkiv

23. Innsatsområde: Heilskapleg samfunnsdokumentasjon

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A. Samle inn og sikre arkiv som har stor kulturell, rettsleg, forsking- eller forvaltingsmessig verdi	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	HFK/organisasjonsavdelinga, Bergen Byarkiv, Fylkesarkivet Sogn og Fjordane, Interkommunal arkiv Hordaland, UiB, musea i Hordaland, Riksarkivet/Statsarkivet i Bergen, Senter for industriarkiv	2015-2018	Dette er prioritert og pågåande.
B. Utvikle tenelege organisatoriske løysingar for å bevare og formidle offentlege og private arkiv	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	HFK/organisasjonsavdelinga, Bergen Byarkiv, Fylkesarkivet Sogn og Fjordane, Interkommunal arkiv Hordaland, UiB, musea i Hordaland, Riksarkivet/Statsarkivet i Bergen, Senter for industriarkiv Merknad: Tiltaket er igangsett og aktuelt i samband med forvaltingsreforma	2015-2018	Pågåande arbeid i fylkesarkivet. Det er teke initiativ til å sjå på nye organisatoriske løysingar for arkivinstitusjonane.
D. Utreie om arkivinstitusjonane på Vestlandet kan etablere digitale tenester for å løyse nasjonale oppgåver	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Riksarkivet/Statsarkivet i Bergen, Bergen Byarkiv, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane, Interkommunalt arkiv Hordaland, UiB Merknad: Tiltaket er aktuelt i høve forvaltingsreforma	2015-2016	Dette arbeidet må sjåast i samband med ein evt. ny vestlandsregion.
E. Utarbeide strategi for digital dokumentfangst (depot), bevaring og formidling av digitale tenester for offentleg og privat sektor i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	HFK/Organisasjonsavdelinga , Bergen Byarkiv, UiB, musea i Hordaland, Riksarkivet/Statsarkivet i Bergen, Senter for industriarkiv Merknad: Sjøast i samanheng med B	2015-2018	Arbeidet med utvikling og etablering av eit depot for elektronisk arkimateriale blir vidareført. Vi vil prioritere tilgjengeleggjering og produksjon av innhald til den nasjonale søketenesta for historiske arkiv, arkivportalen.no.

24. Innsatsområde: Lokalhistorisk arbeid

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Utvikle den lokalhistoriske kompetansen og formidling av historie i fylket	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Musea, biblioteka, lokalhistoriske lag og organisasjonar, Norsk lokalhistorisk institutt, UiB – Historisk institutt/AHKR, kommunane, arkiva, lokalhistoriske lag og organisasjonar	2015-2018	Arrangere to samlingar i nettverket for privatarkiv, delta i strategiarbeid og bidra med råd og rettleiing.
B. Gje betre tilgjenge til kjelder frå kommunal sektor og private arkiv med lokalhistorisk relevans	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Interkommunal arkiv Hordaland, Riksarkivet/Statsarkivet i Bergen, Bergen Byarkiv, UiB, musea	2016	Kontinuerleg arbeid med digitalisering og registrering av samlingane, og publisering gjennom den nasjonale søketenesta arkivportalen.no.

25. Innsatsområde: Fotobevaring

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Greie ut ei samlokalisering av fotosamlingane ved Bymuseet i Bergen, Billedsamlingen UiB og Bergen Museum	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	UiB, Bymuseet i Bergen Merknad: Hordaland fylkeskommune har fått i oppdrag av staten å koordinere arbeidet med fotobevaring i fylket	2015-2016	Det er teke initiativ for å sjå på samarbeidsmodellar. Deltaking i styringsgruppe for nye fellestenester for fotografi i Hordaland.
C. Samle inn fargefotografi og digitalt skapte fotografi i Hordaland	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Musea i Hordaland, Bergen Byarkiv, UiB, Riksarkivet, Preus Museum, Nasjonalbiblioteket Merknad: Materialet vil forsvinne dersom det ikkje vert sett i verk		Prioritert i 2017
D. Styrke kompetansen på fotobevaring til kommunar og ikkje profesjonelle aktører i fylket	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Musea i Hordaland, kommunane, frivillige lag og organisasjonar Merknad: Tiltaket var svært etterspurd i høyringsinnspela	2016	Deltaking og fagleg bidrag ved lokale fotosamlingar.

5.7 Kunstproduksjon og kulturformidling

26. Innsatsområde: Vegen inn i kunst- og kulturlivet

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Styrke estetiske fag i skulen m.a. gjennom vidareutvikling av SamSpel Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	HFK/Oplæringsavdelinga, Bergen kommune, HiB, Høgskulen Stord Haugesund HSH, UiB, Fylkesmannen i Hordaland, Norsk kulturskoleråd - Hordaland	2015-2018	Pågåande. Det har vore gjennomført møter i arbeidsgruppe og styringsgruppe i tillegg til konferansar. Prosjektet er komplekst og fleire partnarar er inne i endringsprosessar.
B. Utarbeide strategisk plan for Hordaland fylkeskommune si kunst- og kulturformidling i skulen	HFK/kultur- og idrettsavdelinga/ Oplæringsavdelinga	Kommunane, Fylkesmannen i Hordaland, Utdanningssektoren Merknad: Tiltaket omfattar spelemidlar gjennom Den kulturelle skulesekken, samarbeid med Rikskonsertane, kulturliv og kommunar i Hordaland	2015-2016	Sekretariatet for Den kulturelle skulesekken er lagt til Rikskonsertane, som har fått nytt namn og nytt mandat. Verksemda heiter no Kulturtanken, og blir juridisk eining frå 1.1.2017. HFK har avventa utarbeiding av strategisk plan til verksemda er formelt etablert, og ev. nye anbefalingar og føringar er definert.
C. Etablere forpliktande samarbeid mellom Ungdommens kulturmønstring, kulturskulen, kulturaktørar og Hordaland fylkeskommune si kunst- og kulturformidling i skulen	HFK/kultur- og idrettsavdelinga og Oplæringsavdelinga	Kommunane, Norsk kulturskuleråd, kulturaktørar Merknad: Utvikle heilskapleg satsing på kunst og kultur for barn og unge	2015-2016	Avventer formell etablering av Kulturtanken, og ev. nye anbefalingar og føringar. Det har i perioden vore sterkt fokus på utvikling av UKM som ungdomspolitisk tiltak.
D. Styrke kunst- og kulturinstitusjonane sitt fokus på ungdom som publikum og kulturbrukar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, kunst- og kulturinstitusjonane, Kultur Vest	Kommunane	2015-2018	Dette er prioriterte felt innan m.a søknadsordningane KUP og Kunstprosjekt og kulturtiltak - profesjonell etter revidering / omlegging av tilskotsordningane.

27. Innsatsområde: Kunstløft – Det profesjonelle kunstfeltet

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnere	Tid	Status
A.Institusjonane: Systematisk og målretta styrking i høve drift, investering og infrastruktur	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, kunstinstitusjonane	Kulturrådet/Kulturdepartementet , kommunane, private aktører	2015-2018	Dette er avhengig av auka løyvingar til drift av institusjonane over HFK sitt budsjett, noko som i liten grad har vore mogleg innan dei økonomiske rammene som er gitt / vedteke
B.Det frie profesjonelle feltet: Styrke vilkåra for kunstproduksjon gjennom kunstnarar, prosjekt og produksjonslokale, med utgangspunkt i eigenarten til den einskilde kunstform	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, kunst- og kulturaktører	Kommunane, HFK, Kulturrådet	2015-2018	Fokuset på dette har over auka og betre tilrettelagt etter gjennomgang / revidering av søknadsordningane , og innan KUP og Kunstprosjekt og kulturtiltak - profesjonell etter har ein no høve til å gje meir støtte til dette feltet. Driftsstøtta til nettverksorganisasjonar for det frie feltet er også auka noko i 2016.
E. Styrke det kunstpolitiske programområdet innanfor Kulturelt utviklingsprogram	HFK	Kommunane, HFK, stat Merknad: Må sjåast i samanheng med 9C Samhandling mellom forvaltningsnivåa og 13C Verkemiddel og støtteordningar	2015-2016	Det er etablert eit eige programområde innanfor KUP etter revidering vår 2016.

28. Innsatsområde: Amatørkultur

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnere	Tid	Status
A.Styrke organisering, kompetanse og samhandling på amatørkulturfeltet	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, Kunst- og kulturinstitusjonane i Hordaland, frivillige organisasjonar i kulturlivet	2015-2018	Dette er eit prioritert område i m.a. søknadsordninga Kulturtiltak - amatør og i KUP.
C.Legge forholda til rette for effektiv og tilpassa utnytting av arenaer og kulturhus for lokal amatørkultur	HFK/kultur- og idrettsavdelinga, kommunane	Kunst- og kulturinstitusjonane, frivillige organisasjonar i kulturlivet Merknad: Sjå også innsatsområde 2B Arenautvikling - infrastruktur	2015-2018	Det har vore gitt prosjektstøtte til fellestiltak som bygger opp under dette, og tilskot til sjølve husa gjennom tilskot til lokale kulturbygg. Det har vore lagt vekt på dette i handsaminga av søknadane i ordninga. Innsatsen er nødd til å vere noko avgrensa då tilgjengelege midler har minka.

5.8 Bibliotek

29. Innsatsområde: Tilgang til moderne og attraktive bibliotek

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Støtte modellbibliotek, fornying av biblioteklokale, «meiropne» bibliotek og nye bibliotekbussar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane	2015-2018	Det er gitt støtte til 8 modellbibliotek i perioden 2014- 2016 og utlyst tre nye prosjekt for 2017. Fleire kommunar har nemnd bibliotekbussar i høyringa, men det er ikkje ressursar til å setje i gang tiltaket
D. Drift og utvikling av bokbåten som eit utjamnande bibliotektilbod	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, Sogn og Fjordane fylkeskommune, Møre og Romsdal fylkeskommune Merknad: Sogn og Fjordane gjekk ut av samarbeidet frå hausten 2015.	2015-2018	Pågåande i samarbeid med Møre og Romsdal. Programtilbod for vaksne er støtta av Nasjonalbiblioteket. I nov 2016 blei båten nytta på ein litteraturfestival i Rogaland

30. Innsatsområde: Biblioteka som uavhengig møteplass og arena for offentleg debatt

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Vidareutvikle biblioteka som møtestader for menneske med ulik kulturell- og sosial bakgrunn	kommunane	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga og med prosjektstøtte frå Nasjonalbiblioteket	2015-2018	Pågåande med fleire konkrete prosjekt og tilbod til kommunale folkebibliotek.
B. Utvikle og profesjonalisere biblioteka som arrangements- og debattarenaer	Kommunane	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, lag og organisasjonar og med prosjektstøtte frå Nasjonalbiblioteket Jf. Innsatsområde 3 Demokrati og kulturkritikk	2015-2018	Pågåande. Kontinuerleg kompetanseheving, som kurs i debattar, arrangement osv. Frå 2013 til 2015 har talet på arrangement i folkebiblioteka i Hordaland auka med 80 %. Tal på deltakarar har auka med 49 %.

31. Innsatsområde: Bibliotek til barn og unge

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
B. Lage ny strategisk handlingsplan for bibliotek i vidaregåande skular i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, Opplæringsavdelinga	Dei vidaregåande skulane	2015-2016	Ein har kome langt i arbeidet og ventar på fylkesrådmannen si uttale i saka før politisk handsaming.

32. Innsatsområde: Digitale ressursar – tilgjenge, brukarmedverknad og nyskaping

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
B.Tilpasse biblioteknettsider til mobilbruk og utvikle nytt mobilt innhald	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane og med prosjektstøtte frå Nasjonalbiblioteket	2015-2018	Pågåande i samarbeid med 23 kommunale bibliotek. Sunnhordlandbiblioteka fekk nye sider i 2015, Hardangerbiblioteka kjem i 2017. Utviklar samarbeid med nasjonalt tiltak.
C.Styrke deling av aktuelle og relevante digitale ressursar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, museum, arkiv, Nasjonalbiblioteket og andre relevante nasjonale aktørar	2015-2018	Konsortium for innkjøp og utlån av e-bøker er etablert for kommunar utanom Bergen og vgs. Felles abonnement på digitale aviser og tidskrift. Andre felles ressursar blir vurdert fortløpande.

33. Innsatsområde: Lesing og formidling av litteratur

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A.Gjennomføre program og kampanjar for å auke lesekompetansen til ulike målgrupper	Kommunane	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, høgskular og universitet	2015-2018	Pågåande i ulike former, til dømes med tiltaka Bok til alle, Leseknappen og Somarles. Se også 6A.
B.Drive aktiv kunnskaps- og litteraturformidling av høg kvalitet i det fysiske og digitale bibliotekrommet	Kommunane	HFK/kultur-og idrettsavdelinga, Nynorsk kultursentrum og norsk forfattersentrum	2015-2018	Pågåande gjennom kompetanseutvikling og tilpassing av digitalt innhald som kan delast på tvers av ulike nettstader
C.Utvikle og oppdatere samlingane på biblioteka	HFK/kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane	2015-2018	Pågåande i dialog med biblioteka og konkret hjelp til samlingsutvikling, særleg i modellbiblioteka (sjå 29A).

34. Innsatsområde: Forpliktande biblioteksamarbeid

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A.Vidareføre og utvikle partnerskapsavtalane med regionale biblioteksamarbeid	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane	2015-2018	Det blir arbeid med innhaldet i avtalar mellom fylkeskommunen og dei fem regionale samarbeida.
B.Vidareutvikle felles biblioteknettstader som samlingspunkt for litteraturformidling, kunnskapsbasar og kommunikasjon	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane og med prosjektstøtte frå Nasjonalbiblioteket	2015-2018	Pågåande. Sjå 32B

35. Innsatsområde: Kompetanse i biblioteka

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Kartlegge behov og utarbeide og gjennomføre planar for systematisk kompetanseutvikling av bibliotektilsette	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, Universitetsbiblioteket	2015-2018	Kontinuerleg tilbod av kurs- og andre kompetansehevinge tiltak. Planlagt å lage ny plan for kompetanseheving.
B.Vidareutvikle biblioteksamarbeida i fylket til å fungere som fellesskap for fagleg utvikling gjennom kunnskaps- og kompetansedeling	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane	2015-2017	Pågåande, bl.a. ved regelmessige møte i kvart av dei 5 biblioteksamarbeida

5.9 Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

36. Innsatsområde: Fysisk aktivitet

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A.Utvikle og implementere ein modell <i>Aktiv skulekvardag i Hordaland for 60 minutt dagleg fysisk aktivitet i skule/SFO-tida</i>	Kommunane/HFK/Kultur - og idrettsavdelinga, Opplæringsavdelinga	HiB/frivillige organisasjonar og friluftsråda Merknad: Vert sett i samheng med prosjektet «Helsefremjande vidaregåande skule»	2015-2018	Prosjekt relatert til fysisk aktivitet i skulen er prioritert gjennom våre tilskotsordningar.
C.Regional og kommunal planlegging skal legge til rette for at areal, infrastruktur og anlegg gjer det lettare å vere i fysisk aktivitet	Kommunane/HFK/Kultur - og idrettsavdelinga og Regionalavdelinga	Frivillige organisasjonar/friluftsråda og Fylkesmannen Merknad: Pågåande, men ønskjer enno meir fokus på planarbeid	2015-2018	Vi gir innspel til nye planar og deltek i relevante planforum og er med å skape nettverk i planarbeid.
D.Sykkel VM kvar dag – auke bruk av sykkel til rekreasjon, trening og framkomstmiddel	Kommunane, HFK/kultur- og idrettsavdelinga	HFK/Regionalavdelinga/Samferdse lsvdelinga, Sykkelgruppa i Bergensprogrammet, Syklistenes Landsforening, Statens vegvesen, sykkelklubbar Merknad: Oppstart i 2015, også i Klimaplan for Hordaland 2014-2030	2015-2017	Fleire prosjekt er sett igang - td. Alle barn sykler og sykkel og psykiatri. . Koordinerer samordningsgruppe med ulike aktører med interesse for sykkel m.a. Bergen 2017, involverte kommunar, Statens Vegvesen, Miljøvernforbundet, Bedriftsidrettsforbundet, ulike avdelingar i HFK
E.Vidareutvikle aktivitetar for grupper som treng særleg tilrettelegging	Kommunane/frivillige organisasjonar og friluftsråd	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Pågåande med statlege midlar frå Helse Bergen. Fleire årlege regionale arrangement for personar med nedsett funksjonsevne	2015-2018	Vidareføringa av eksisterande aktivitet og arbeid opp mot kommunane og idretten for å danne nye for målgrupper innanfor psykiatrien.

F.Utvikle og tilgjengeleggjere fagkompetanse innan fysisk aktivitet	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, HiB, UiB, Helse Bergen	Kommunane og frivillige organisasjonar Merknad: Pågåande	2015-2018	Campus-samarbeidet vil vere viktig her. Årlege kurs og konferansar.
--	---	---	-----------	---

37. Innsatsområde: Idrett

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktørar/partnarar	Tid	Status
A.Vidareutvikle eit breitt og variert idrettstilbod til barn og ungdom, m.a. gjennom medverknad	Hordaland idrettskrets	Kommunane/HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Pågåande gjennom driftstilskot og prosjektstøtte til idretten	2015-2018	Fordeling av spelemidlar/anleggsutvikling og innspel til planar. Driftstilskot til idrettskretsen.
B.Inkludering av fleire personar med nedsett funksjonsevne og fleirkulturelle i idretten gjennom tilrettelagde arrangement og aktivitetar	Kommunane og frivillige organisasjonar	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Pågåande ekstra satsing fram mot Landsturneringa i 2018 (arrangert i Hordaland)	2015-2018	Vidareføringa av eksisterande aktivitar og samarbeid med sykkel regionen. Øyremerka delar av driftstilskot til idrettskretsen.
E.Legge til rette for at unge lovande idrettsutøvarar og toppidrettsutøvarar får utvikle seg i lokalmiljøa/regionen , m.a. gjennom utdanning	Olympiatoppen Vest-Norge, HFK/Opplæringsavdelinga , Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, høgskular/universitet Merknad: Pågåande, vidareutvikling av toppidrettslinene og idrettslinene i dei vidaregåande skulane er ein viktig del av dette tiltaket	2015-2018	Campus-samarbeidet vil vere viktig her. Årleg utdeling av 5 utviklingsstipend til unge lovande utøvarar, og idrettsbilde til OL og VM medaljørar. Arenautvikling gjennom fylkeskommunalt investeringstilskot til større og kostnadskrevjande anlegg tilpassa særiddrettslege krav gjennom eiga tilskotsordning.
F.Gje støtte til store nasjonale og internasjonale seniormeisterskap	Kommunane, HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Hordaland idrettskrets, særforbund Merknad: Pågåande, i 2015 gir HFK støtte til Sykkel VM 2017, Tour de Fjords, VM i segling og Bergen Swim festival. Må sjåast i samheng med 8E.	2015-2018	Vert fulgt opp gjennom eiga tilskotsordning. Vert sett i samheng med fylkeskommunalt investeringstilskot til større og kostnadskrevjande anlegg tilpassa særiddrettslege krav gjennom eiga tilskotsordning

38. Innsatsområde: Friluftsliv

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Kartlegge og verdisetje friluftsområder i alle kommunar i Hordaland innan 2018	Kommunane, HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	HFK/Regionalavdelinga, fylkesmannen, friluftsråda, FNF og turlaga Merknad: Igangsett i 2014-statleg krav frå 2018 for å kunne søke om statleg medverknad til sikring av friluftsområder	2015-2017	22 kommunar har fått støtte til å igangsetje arbeid med kartlegging og verdisetjing av friluftsområde. HFK har avtale med Bergen og Omland friluftsråd om oppfølging av dei resterande 11 kommunar. Det er gjennomført årlege samlingar for erfaringsutveksling. Arbeidet har vore tema på dialogkonferanse idrett og friluftsliv og på plankonferansen.
C. Styrke handheving av allemannsretten i strandsona	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga, kommunane	Fylkesmannen Merknad: Sær viktig oppgåve, krev ekstra ressursar og samordning med regionale og lokale styresmakter	2015-2018	Arbeid med tiltaket er ikkje påbyrja grunna ressursomsyn.
D. Sikring, opparbeiding og drifting av friluftsområder i nærleiken av bustadsområde i tettstadar og byar	Kommunane og friluftsråda	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, regionalavdelinga, Fylkesmannen, FNF Merknad: Sak i KURE i mars kvart år om prioritering av søknader om statleg medverknad	2015-2018	KIRU prioriterer årleg mellom innkomne søknadar om statleg medverknad til sikring av nye friluftsområder (endeleg avgjerd hjå Miljødirektoratet – post 30). Friluftsråda får driftsstøtte direkte og gjennom Vestkystparken, og KIRU fordeler statlege midlar til tilrettelegging (post 78).
E. Utvikle forvaltingsplanar for alle sikra friluftsområder i Hordaland	Kommunane og friluftsråda	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga og Fylkesmannen Merknad: Pågåande – eit krav for å kunne søke om midlar til tilrettelegging i statleg sikra friluftsområder. Fylkeskommuner har rådgjevingsplikt og Fylkesmannen godkjenner planane	2015-2018	Gitt støtte til Bergen og Omland friluftsråd til å utvikle eit digitalt forvaltningsverktøy som vonaleg kan bli ein ny nasjonal standard. Forenkla arbeidet for friluftsråda ved å hente info frå fleire plattformar og forenkla rapporteringa.
G. Delta i nasjonalt prosjekt for merking og gradering av turløyper	Kommunane, lag og organisasjonar, HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Gjensidigestiftelsen, destinasjonsselskap, DNT, FL, Norsk Friluftsliv Merknad: Pågåande, brei deltaking frå organisasjonar og kommunar i heile fylket	2015-2018	Informasjon, oppfølging av søkerane, rapportering og koordinering av prosjektet. Deltaking i nasjonal styringsgruppe for Vandreprosjektet. Avklaring 7. desember om vidareføring av nasjonalt prosjekt. Pilot i Hordaland knytta til gradering av padleløyper.
H. Utvikle eit breitt og variert friluftstilbod til	Friluftsjorganisasjona, kommunane	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Driftstilskot og ulike	2015-2018	Sikring, tilrettelegging og merking av friluftsområder. Tilskot til

barn og unge m.a. gjennom medverknad		tilskotsordningar		friluftstiltak og fokus på friluft i planarbeid. Driftstilskot til regionale friluftorganisasjonar.
---	--	-------------------	--	---

39. Innsatsområde: Anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Tiltak	Ansvar	Aktuelle aktører/partnarar	Tid	Status
A. Alle kommunar skal utarbeide og følge opp plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Kommunane	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga Merknad: Statleg føresetnad for at kommunane kan søke spelemidlar til idrett og fysisk aktivitet	2015-2018	Kommunebesøk, rådgjeving, deltek på folkemøter og gir høyringsfråsegn til planprogram og kommunedelplanar
B. Fordele spelemidlar på basis av gjeldande anleggspolitikk i Hordaland	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga	Kommunane, Hordaland idrettskrets og Forum for natur og friluftsliv Merknad: Politikken for ulike anleggstypar og retningslinjer for fordeling er skildra i kulturplanen	2015-2018	KIRU fordelar spelemidlar årleg. Informasjon, rådgjeving og omfattande sakshandsaming med søknadar, utbetaling og rapportering. Uformelt høyringsmøte med idretten og friluftslivsg. org.
D. Arbeide for at offentlege idrettsanlegg finansierte av spelemidlar skal vere gratis for barn og ungdom og ha fleksible opningstider	HFK/Kultur- og idrettsavdelinga, opplæringsavdelinga, kommunane	Hordaland idrettskrets Merknad: Pågåande, m.a. pilotprosjekt med gratis bruk av fylkeskommunale gymsalar	2015-2018	Påverknad gjennom rådgjeving og høyringsfråsegner til kommunalt planarbeid. Gir tilskot til open hall og gratis bruk av fylkeskommunale gymsalar.
E. Auka kompetanse og nettverk innan anleggsutvikling	Kommunane/HFK/Kultur - og idrettsavdelinga	Frivillige organisasjonar, Kulturdepartementet Merknad: Pågåande	2015-2018	Kompetanseheving gjennom kurs, konferansar, synfaringar, kommunebesøk o.l.